

Adviesnota

Algemeen bestuur

Adviesnota behorende bij agendapunt 5 voor de vergadering van 22-03-2023

Onderwerp

1. Implementatie wijzigingen Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)
2. Harmonisering financiële afspraken

Advies

1. Opdracht geven aan het Regiobureau een voorstel te maken voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Hart van Brabant (GR HvB)
2. Kennisnemen dat in Midden Brabant ambtelijk getoetst wordt of financiële richtlijnen wenselijk zijn in het kader van harmonisatie GR'-en ("financiële richtlijnen")

Inleiding

Lokale overheden werken steeds meer en intensiever met elkaar samen, op verschillende niveaus en op verschillende manieren. De Wgr maakt (publiekrechtelijke) samenwerking mogelijk tussen provincies, gemeenten en waterschappen.

Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wgr in werking getreden. Alle gemeenschappelijke regelingen moeten vóór 1 juli 2024 hun gemeenschappelijke regeling (GR) hebben aangepast aan de gewijzigde Wgr.

Argumenten

1.1. Zo geeft u vervolg aan de wetswijziging Wgr

In gemeenschappelijke regelingen (verder: GR'-en) draagt het lokale bestuur in meer of mindere mate bevoegdheden over aan (het bestuur van) een regionaal, interbestuurlijk samenwerkingsverband. Daarmee is regionale samenwerking in een gemeenschappelijke een vorm van verlengd lokaal bestuur.

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat gekozen volksvertegenwoordigers vaak een te grote afstand ervaren tot GR'-en. Daardoor staat de democratische legitimatie van GR'-en onder druk.

Het doel van de wetswijziging is de democratische legitimatie van GR'-en te versterken door verbetering van de kaderstellende en controlerende rol van raadsleden.

De uitgangspunten van verlengd lokaal bestuur en de dualistische verhouding tussen raad en college blijven ongewijzigd. Wel wordt beoogd de informatiepositie van raadsleden te versterken.

1.2. Zo geeft u invulling aan de verplichting de wetswijziging in de eigen regeling door te laten werken.

De wetgever is zich ervan bewust geweest dat er gemeenschappelijke regelingen zijn in veel verschillende soorten en maten. Daarom wordt een onderscheid gemaakt tussen bepalingen die direct in werking zijn getreden op 1 juli 2022 en bepalingen waarbij er is gekozen om geen harde inhoudelijke bepalingen in de nieuwe wet op te nemen, maar alleen de verplichting om met elkaar daarover in de GR afspraken te maken. Dit betekent dat er voor verschillende onderwerpen nog veel ruimte is voor de GR'-en en hun bestuur om een eigen invulling aan te geven.

De wetswijziging dient vóór 1 juli 2024 te zijn geïmplementeerd in de eigen GR.

1.3. Zo gebruikt u het 'Kader Wgr' voor de aanpassing van de GR HvB

Met zes grote GR'-en in de regio's Midden en West Brabant is een kader ontwikkeld als leidraad voor de implementatie van de Wgr (bijlage 5.1a t/m 5.1c). Het kader geeft in grote lijnen uitleg over de beoogde bedoeling van de wetswijziging en is zo een hulpmiddel bij het opstellen van de benodigde wijziging van de GR HvB.

2.1. Zo neemt u kennis van het onderzoeken van harmonisatie van financiële richtlijnen voor alle GR'-en Midden Brabant

Voor de gemeentelijke P&C cyclus is het belangrijk dat de noodzakelijke informatie van alle GR'-en waaraan een gemeente deelneemt, tijdig en min of meer gelijktijdig wordt aangeleverd.

Omdat de gemeentelijke begrotingen in de zomerperiode worden voorbereid, is de behoefte af te spreken dat de begroting van de GR'-en vóór de zomer bij de gemeenten moet zijn ingediend. De wettelijke termijn van 15 september draagt niet bij het tijdig beschikbaar zijn de benodigde informatie bij de gemeenten.

Dit betekent ook dat de kaderbrief van de GR'-en vóór 1 februari wordt toegezonden om tijdig te kunnen worden besproken voorafgaand aan de bespreking van de conceptbegroting.

Verder is het zinvol om gezamenlijke afspraken te maken op welke besluiten de raden hun zienswijzen kunnen indienen).

Tot slot is het zinvol om een gezamenlijke afspraken te maken over financieel-inhoudelijke aspecten van GR'-en. We doelen dan op de systematiek van indexering van begrotingen op loon- en prijsindexaties, het hebben van reserves en afspraken over besteding van reserves en overhevelingsvoorstellen.

Gelet op de wens van de wetgever om de raden op inhoud beter in positie te brengen t.a.v. activiteiten die in regionaal verband worden ondernomen, is het nuttig om een aantal financiële uitgangspunten voor een bestuursperiode met elkaar af te spreken ('financiële richtlijnen'). Een ambtelijke werkgroep onderzoekt op dit moment of tot dergelijke richtlijnen kan worden gekomen.

Kantttekeningen

2.1. Samen met West Brabant optrekken

In het kader van een verkenning van de wenselijkheid tot harmonisatie van afspraken over deelname aan verbonden partijen, rijst de vraag of Midden Brabant zou willen aansluiten bij de Kadernota verbonden partijen, zoals die vigeert in West Brabant. In die Kadernota (bijlage 5.2) zijn afspraken gemaakt tussen gemeenten om gezamenlijk sturing te geven op verbonden partijen in het algemeen en gemeenschappelijke regelingen in het bijzonder.

De Kadernota Verbonden Partijen West Brabant legt het accent op gedetailleerde financiële werkaafspraken tussen raad en GR. Dergelijke detaillering van afspraken over de P&C producten versterkt de focus op de financiële aspecten van de regionale samenwerking, terwijl de wijziging van de Wgr vooral is ingegeven door de wens raadsleden beter te betrekken bij de inhoud van een samenwerkingsverband.

Het is de vraag of de bedoeling om de raden inhoudelijk sterker te betrekken bij de regionale samenwerking het beste bereikt wordt met aansluiting bij een Kadernota Verbonden Partijen, zoals in West Brabant vigeert, of met lichtere “financiële richtlijnen”.

2.2. De griffierskring Midden Brabant toetst onderling op 22 maart 2023 tijdens de HvB-dag draagvlak voor het opstellen van een Kadernota Verbonden partijen.

Financiën

N.v.t.

Vervolg

1. Het regiobureau werkt een voorstel tot wijziging van de GR HvB uit.
2. Zodra de uitkomsten van de ambtelijke verkenning naar financiële richtlijnen bekend zijn, delen worden die gedeeld met het AB.

Communicatie

N.v.t.

Bijlage(n)

5.1a. Concept Kader Wgr OMWB

5.1b Inzet bestaand en nieuw instrumentarium voor 6 gemeenschappelijke regelingen

5.1c Conclusies inzet bestaand en nieuw instrumentarium voor 6 gemeenschappelijke regelingen

5.2 Vigerende Kadernota Verbonden partijen West Brabant